

Lučba z pera (ne)zabudnutých Slávů

Často se v redakci setkáváme s názorem z odborných kruhů, že náš časopis by měl vycházet v angličtině, protože si to „žádá doba“. Redakce i vedení České společnosti chemické s tímto názorem nesouhlasí. Jsou však pryč i tací horlivci, kteří by autora práce otištěné v Chemických listech chtěli i popotahovat, ne-li potrestat. Sám mám podobnou zkušenost, kdy si mně povolal jeden nejmenovaný ředitel ÚOCHB AV ČR a vyčetl mi, že uvádím ve svém seznamu prací publikace v tomto časopise s odůvodněním, že by se někdo mohl splést a považovat je za publikace opravdivé; tomu jsem se mohl jen zasmát.

S názorem na nežádoucnost publikování v Chemických listech nelze souhlasit u autorů z oblasti školství, ba ani u pracovníků Akademie a dalších institucí, kteří učí na libovolném druhu škol. Bída toho, že dnes na všech úrovních sledujeme, vykazujeme a analyzujeme bezduché bibliometrické údaje, připomíná sledování hrubých ekonomických parametrů v období reálného socialismu. Již z povahy věci je srovnávání národního časopisu s mezinárodními periodiky srovnávání hrušek s jablky. I časopis Německé chemické společnosti *Nachrichten aus der Chemie* má CiteScore 2018 ve Scopusu 0,04 (poslední IF je uváděný pro rok 2012 a byl tehdy 0,201), dál vychází v němčině a nestydí se za to. Takové časopisy z podstaty věci nikdy nebudou v kvartilu prvním. Z porad redaktorů evropských chemických časopisů, které organizuje konsorcium *Chemistry Europe* (dříve CPSE) naopak plyne, že časopis *Chemické listy* je ve srovnání s národními časopisy chemických společností jeden z nejkvalitnějších a ne náhodou je pravidelně odebírán a analyzován i takovými nakladatelstvími, jako je například *J. Wiley*.

Česká chemická společnost považuje vydávání českého časopisu i přes nemalé výlohy za službu členstvu a obecně chemické veřejnosti, a tudíž i za svoji povinnost. Pokud to je a bude finančně udržitelné, platí to i pro jeho tištěnou podobu. Autorům, kteří by chtěli zároveň oslovit českého čtenáře, ale publikovat svůj příspěvek v angličtině, nabízí redakce již řadu let publikování paralelní anglické verze článku v elektronické podobě, se stejnou citací, jako má verze česká, ba nabízí i překladatelskou službu. V takovém případě pak marketingová popularizace pěkných výsledků nalezne čtenáře v obou táborech.

Redakce Chemických listů věnuje pozornost i dnes velmi běžné situaci, kdy o „zrůdnosti“ chemie kdejaký strejda či teta s odbornou přípravou učně z výroby králíkárny, doplněnou o studium informací na internetu, poučují národ, co jíst, co užívat a jak se vyhnout „chemii“. Chemické listy tyto „informace“ publikují s plnou citací autora v rubrice „Chemšmejdi“ a těm nejpeprnějšímu udělují toto vyznamenání v nejvyšší třídě „s řetězy a drahokamy“.

Pracovníci škol a učitelé mají více než povinnost, protože v mateřském jazyce učí, v tomto jazyce i psát a publikovat, neboť jen tak se kultivuje možnost kvalitní komunikace v našem jazyce. Pouhé vydání českých názvoslovných pravidel jednou za uherský rok k této kultivaci samo o sobě nestačí. Ze sérií tematicky příbuzných publikací v Chemických listech dokonce byly sestaveny i soubory, použitelné jako oborové učebnice, podobně jako ve „velkých“ nakladatelstvích.

Česká chemická společnost i redakce časopisu, jak již bylo řečeno, budou pokračovat ve vydávání časopisu tak, jak se usnesl výbor Spolku na své schůzi dne 24. června 1876, neboť toto jasně a usnesení otců zakladatelů nás zavazuje i dnes. Správně to v tom roce napsal Karel Preis, mimořádný profesor lučby analytické, redaktor časopisu a jeden z otců zakladatelů: „... neboť Spolek jeví činnost svou především tím, že stará se, aby opatřováním lepších a důležitých plodů zejména novější literatury chemické poskytoval členům pomůcky k obohacení a rozmnožení jejich vědomostí, ... bude-li upřímně vůle, zajisté nemine se s dobrým výsledkem“. Leč k tomu může u některých autorů chybět kousek sounáležitosti se „Spolkem“ a jeho časopisem. Příklad si mohou vzít v letošních číslech 2 a 3, kde autoři zvukných jmen, a to i profesori z USA, publikovali sérii krásných článků. Není nic snadnějšího, jak říkával profesor Rudolf Zahradník, než sednout si pěkně v neděli po obědě a napsat článek pro *Chemické listy*.

Pavel Drašar

LITERATURA

1. Preis K.: *Listy Chemické I*, 1 (1877).